

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Elli sekizinci İnikat

27 .IV .1956 Cuma

Münderecat

	Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	192:194
2. — Havale edilen kâğıtlar	194
3. — Yoklama	194
4. — Müzakere edilen maddeler	194
1. — Gazianteb Mebusu Süleyman Kuranel'in, yapı ve imar kanunu teklifi ve Muvakkat Encümen mazbatası (2/78)	194:208

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel'in, köy enstitüleri mezunu öğretmenlerin mağduriyetlerini telâfi için bir intibak kanunu lâyihasının hazırlanıp hazırlanmadığına dair Maarif Vekilinden;

Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Amerikan yardımından verilen kamyonlarla buldozer iş makinelerinin kullanılma şekli hakkında Millî Müdafaa Vekilinden;

Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Tunceli vilâyeti okul ihtiyacının temini hususunda ne düşünüldüğüne dair Maarif Vekilinden;

Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, zâbitan ve askerî memurların maaşları hakkındaki 3661 ve 6542 sayılı kanunlar hükümlerinden istifade etmeyen bir kısım mütehassıs tabip albayların da bir üst derece maaşa yükseltilmeleri hakkında ne düşünüldüğüne dair Millî Müdafaa Vekilinden;

Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, 1947 yılında Garptan eski yerlerine dönen vatandaşlara verilen buğdaylar için tahakkuk ettirilen borçların affı ve tahsil edilenlerin de iadesi hususunda bir tedbir düşünüldüğüne dair İktisat ve Ticaret ve Maliye Vekillerinden olan şifahi sualleri, sual sahipleri bu İnikatta da hazır bulunmadıklarından düştü.

Trabzon Mebusu Sami Orberk'in, İstanbul'daki eski Harbiye Mektebi bina ve müstemiâtının satılacağı veya belediyeye devredileceği hakkındaki şayiaların doğru olup olmadığına ve yıktırılan Sipahi Ocağı binalarının yerine modern bir Orduevi yapılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Millî Müdafaa Vekilinden şifahi suali, Vekil hazır bulunmadığından gelecek İnikada bırakıldı.

Trabzon Mebusu Sami Orberk'in, İstanbul'da Askerî Müzeye tahsis edilecek bina hakkında, Millî Müdafaa ve Maliye Vekillerinden olan sualine, Maliye Vekili Nedim Ökmen cevap verdi.

Konya Mebusu M. Rüştü Özalın, 1955 yılı içinde Konya vilâyetinde küçük baş hayvanlardan kaçına çiçek aşısı yapıldığına ve aşımın bozuk olmasından dolayı telef olan hayvanlar için mal sahiplerine tazminat verilip verilmediğine dair sualine, Ziraat Vekili Esat Budakoğlu cevap verdi.

Tunceli Mebusu Bahri Turgut Okaygün'ün, sağlık işlerinin daha iyi tedviri için Sıhhat ve

İçtimai Muavenet Vekâleti bünyesinde esaslı bir ıslahat yapılmasının düşünüldüğüne dair Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekilinden şifahi suali, sual sahibi bu inikatta da hazır bulunmadığından düştü.

Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın, Zonguldak Mebusu Hüseyin Balık hakkında tatbik edilen muvakkaten Meclisten çıkarılmak cezasına ve Umumi Heyet müzakerelerinde Dahili Nizamname hükümlerine aykırı hareket edenlerin tecziyesi hususunda noden müsamaha gösterildiğine dair Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisinden şifahi suali, kendisi hazır bulunmadığından gelecek İnikada bırakıldı.

Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Tunceli istasyonunun esaslı bir hale getirilmesi, telgraf muhabereilerinin temini için hatların inşa ve ıslahı ve vilâyet merkezi ile kazalarında PTT binaları yaptırılması hususlarında ne düşünüldüğüne dair Münakalât Vekilinden şifahi suali, sahibi bu inikatta da hazır bulunmadığından düştü.

Erzincan Mebusu Veysel Varol'un, Kemalîye kazasını tren hattına bağliyacık yolun durumuna dair sualine, Nafia Vekili Muammer Çavuşoğlu cevap verdi.

Seyhan Mebusu Enver Batumlu'nun, pamuk fiyatlarının tatminkâr olup olmadığına, pamuğu kıymetlendirme hususunda ne gibi tedbirler alındığına ve pamuk politikamıza dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali, Vekil hazır bulunmadığından gelecek İnikada bırakıldı.

Konya Mebusu Hidayet Aydın'ın, taş ocakları kanunu lâyihasının hazırlanması için çalışmalarına başlanıp başlanmadığına dair Dahiliye ve İktisat ve Ticaret Vekillerinden şifahi suali, sahibi hazır bulunmadığından gelecek İnikada bırakıldı.

Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Tunceli'de halen faaliyette bulunan toprak tevzi komisyonlarının adedine ve faaliyet tarihinden bugüne kadar topraksız çiftçilere tevzi edilen arazinin miktarına dair Devlet Vekilinden şifahi suali, sahibi bu İnikatta da hazır bulunmadığından düştü.

Bolu Mebusu Selâhattin Baysal'ın, Devlet Orman İşletmelerinin kesim, ve istif işlerinde çalışan işçilerden alınan vergilerin kanuna uy-

gun olup olmadığına dair sualine Maliye Vekili cevap verdi.

Trabzon Mebusu Selâhattin Karayavuz'un, Dil Akademisi hakkında Maarif Vekilinden şifahi suali, kendisi hazır bulunmadığından gelecek İnikada bırakıldı.

Kütahya Mebusu Ahmet İhsan Gürsoy'un, memleketimizde bir klâsik okul açılması hususunda ne düşünüldüğüne dair Maarif Vekilinden suali, Vekil hazır bulunmadığından gelecek İnikada bırakıldı.

Çankırı Mebusu Tahsin Uygur'un, İstanbul Yüksek Ekonomi ve Ticaret Okulu hakkında Maarif Vekilinden şifahi suali, sahibi hazır bulunmadığından gelecek İnikada bırakıldı.

Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, Avanos'ta dört yüz vatandaşa ait toprağın ellerinden alındığı hakkında Ulus gazetesinde intişar eden hadisin doğru olup olmadığına dair Başvekilden şifahi suali, Başvekil hazır bulunmadığından gelecek İnikada bırakıldı.

Kocaeli Mebusu Turan Güneş'in, Teşkilâtı Esasiye Kanununda bir değişiklik yapılması için her hangi bir çalışmaya ve hazırlığa başlanıp başlanmadığına dair sualine Adliye Vekili Hüseyin Avni Göktürk cevap verdi.

Bolu Mebusu Ahmet Hatı'nın, motörlü nakil vasıtaları yerine yedek parça ve lâstik ve lüks eşya yerine de istihsali artıracak malzeme ithalinin doğru olup olmadığına dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali, kendisi hazır bulunmadığından gelecek İnikada bırakıldı.

Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, Bina Yapımını Teşvik ve izinsiz yapılan binalar hakkındaki 6188 sayılı Kanununun tatbikinden ne gibi bir netice elde edildiğine ve gecekondularda oturan vatandaşlara tapularının ne zaman verileceğine dair Başvekilden şifahi suali, Başvekil hazır bulunmadığından gelecek İnikada bırakıldı.

Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, Hâkimler hakkında bir maaş kanunu çıkarılması hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Adliye Vekili Hüseyin Avni Göktürk cevap verdi.

Dr. Mustafa Akşar hakkında Arzuhal Encümeninin 1955/759 sayılı Kararına dair mazbata kabul edildi.

Ezher Üniversitesinde tahsil görmekte olan Türk talebelerinin askerlik muamelelerine dair Arzuhal Encümeninin 1953/5751 sayılı Kararının kaldırılması hakkındaki mazbata kabul edildi ve 5751 sayılı Karar kaldırıldı.

Mütekaît öğretmen Osman Özeke'nin tekaüt-lük muamelesi hakkında Arzuhal Encümeninin (1955/366) ve (1955/75) sayılı kararlarına dair mazbata müzakere edildi ve dikkate alınan takrirle birlikte Arzuhal Encümenine iade olundu.

Zonguldak Mebusu Cemal Kıpçak ve 18 arkadaşının, Sermayesinin tamamı devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadi teşekküllerin teşkilâtıyla idare ve murakabeleri hakkındaki 3460 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifi ile,

İzmir Mebusu Abidin Tekön'ün 3460 ve 6212 sayılı kanunların şümulü dışında kalan umumi ve hususi bütçeli dairelerle mütedavil sermayeli müesseseler, sermayesinin yarısından fazlası devlete aidolan şirket ve kurumlarla belediyeler ve bunlara bağlı teşekküllere ait iş yerlerinde çalışan işçilere ilâve tediye yapılması hakkındaki Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifinin müzakeresi, ilgili vekiller hazır bulunmadıklarından bir defaya mahsus olmak üzere gelecek İnikada bırakıldı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Riyaseti Cumhur ve Divanı Muhasebat Reisliği 1954 yılı hesabı katileri hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbataları, Hazine Hesabı Umumisine katılmak üzere hükümete tevdi edildi.

27 . IV . 1956 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili
Bursa Mebusu
A. Erozan

Kâtip
Kayseri Mebusu
İ. Kirazoğlu

Kâtip
Hakkâri Mebusu
Ü Seven

Sualler

Şifahi sual takrirleri

1. — Bolu Mebusu Lûtfi Oğultürk'ün, seferî sağılık malzemesi hakkındaki şifahi sual takriri,

Millî Müdafaa Vekâletine gönderilmiştir. (6/213)

2. — Bolu Mebusu Lûtfi Oğultürk'ün, aklen ve ruhen geri kalmış çocukların eğitimi için büt-

çeye mevzu tahsisat hakkında şifahi sual takriri. Maarif Vekâletine gönderilmiştir. (6/214)

3. — Bolu Mebusu İhsan Gülez'in, Gayrimenkul kiralari hakkındaki Kanuna göre kira takdiri için Ankara ve İstanbul'da belediye encümenlerine vukubulan müracaatların neticesine ve bugünkü kira rejimine dair şifahi sual takriri, Başvekâlete gönderilmiştir. (6/215)

4. — Malatya Mebusu Nuri Ocakcıoğlu'nun, ipek sanayiinin ve ipek böcekiliğinin inkişafı için neler düşünüldüğüne dair şifahi sual takriri, Ziraat Vekâletine gönderilmiştir. (6/216)

5. — Diyarbakır Mebusu Mustafa Ekinci'nin,

Millî Müdafaa Vekâletinin ve Erkânı Harbiye Umumiye Reisliğinin vekâleten idare edilmeleri sebeplerine dair şifahi sual takriri, Başvekâlete gönderilmiştir. (6/217)

Tahrirî sualler

1. — Rize Mebusu İzzet Akçal'ın, Rize - İkizdere hidro - elektrik santrali ile havai hat inşaatına dair tahrirî sual takriri, Dahiliye Vekâletine gönderilmiştir. (7/163)

2. — İzmir Mebusu Abdullah Aker'in, Türkiye - Mısır İkamet Muahedesinin 8 nci maddesinin tatbik şekline dair tahrirî sual takriri, Hariciye Vekâletine gönderilmiştir. (7/164)

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Mazbata

1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi 1955 yılı Aralık, 1956 yılı Ocak ve Şubat ayları hesabı

hakkında Meclis Hesaplarının Tetkiki Encümeni mazbatasını (5/31) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 10,05

REİS — Reisvekili Ağâh Erozan.

KÂTİPLER : İhsan Gülez (Bolu), Attilâ Konuk (Antalya).

3. — YOKLAMA

REİS — Ekseriyetin tesbiti için yoklama yapacağız, efendim.

(Hakkârî mebuslarına kadar yoklama yapıldı)

REİS — Ekseriyetimiz vardır, celseyi açıyorum. Gündemle ilgili bir takrir var, okuyoruz,

efendim.

Yüksek Reisliğe

Kanun lâyiha ve tekliflerinin suallerden evvel görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Konya

Hidayet Aydın

4. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

REİS — Konunların suallerden evvel görüşülmesi teklif edilmektedir. Teklifi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1. — Gaziantep Mebusu Süleyman Kuranel'in, yapı ve imar kanunu teklifi ve Muvakkat Encümen mazbatasını (2/78)

REİS — Yapı ve imar Kanununun birinci müzakeresindeyiz. 5 nci maddenin müzakeresine devam ediyoruz.

Cemal Tüzün (Kocaeli). (Yok sesleri), Hidayet Aydın (Konya).

HİDAYET AYDINER (Konya) — Muhterem arkadaşlar, 5 nci maddenin son fıkrasının tayyî teklif edildi ve bu fıkra tenkid edildi. Halbuki bu fıkra vatandaşla belediye arasındaki ve zaifi mütakabileyi tesbit eder. Belediye, vatandaşın müracaatına cevap vermek mecburiyetindedir, vermezse ne olur? Vatandaş nasıl hareket eder? Bu madde bunu tesbit etmektedir. Bina-

enaleyh vatandaşla belediye arasındaki vezaifi tanzim eden bu kadar iyi bir hükmün kaldırılması doğru değildir. Ancak, bu fıkranın zâhiri mânasından öyle anlaşılabilir ki, belediyenin kendisine cevap vermemesi üzerine vatandaş, kanuna, talimatnameye ve imar plânına muhalif de olsa vermiş olduğu proje mucibince inşaata devam edebilir, zannı uyanır. Meselâ, üç kat inşaata müsait olan bir yerde 5 kat olarak tanzim ettiği projeyi tatbik edebilir, gibi bir suitefeh-hüme mahal verebilir. Gerçi 6 ncı maddenin B bendi bunu önlere gibi ise de oradaki hüküm ve müeyyide yalnız cezasız ruhsatiye vermeye mütedairdir. Binaenaleyh bu fıkra da şu şekilde bir tadil yapılması münasib olur kanaatindeyim. Bu sebeple de tadil fıkrasını okuyorum :

«Bu müddet içinde cevap alamıyan dilekçe sahipleri, müddetin sonunda, yazılı olarak durumu belediyeye bildirirler. Resmî tatil günleri hariç, beş gün içinde cevap alamıyan dilekçe sahibi kanun, talimatname ve imar plânına aykırı olmamak şartıyla belediyeye vermiş olduğu proje ve eklerine uygun olarak yapısına başlayabilir.»

Buradaki ilâvemiz, «kanun, talimatname ve imar plânına aykırı olmamak şartıyla belediyeye vermiş olduğu» ibaresidir. Bu kaydı ihtiva eden teklifimin kabulünü rica ederim.

REİS — Hüseyin Ortakçoğlu. (Yok sesleri), Sadettin Yalim.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Çok muhterem arkadaşlarım, geçen oturumlarda bu maddenin kaldırılması hakkında fikirlerimi izah etmiş ve bu yolda bir takrir de vermiştim. Tekrar kürsüye çıkmaktaki maksadım; bir parça daha etraflı izahat vermek içindir.

Muhterem arkadaşlarım, 5 ncı madde Yapı Kanununa girdiği takdirde hem vatandaş, hem belediye ve hem de millî servet aleyhinde bir madde olacaktır. Vatandaş bu beş günlük müddeti kullandıktan sonra gidecek, inşaatını yapacak ve yarın belediye müdahale edinceye kadar inşaatını tamamlamış olacaktır. On, bin ve yüz binlerce lira heder olup gidecektir. Böylece hem vatandaş, hem belediye ve hem de umumî servetimiz tamamıyla heder olacaktır. Ben şahsan bu maddenin yerinde olmadığını daha komisyonda iken açıklamıştım ve aleyhindeydim. Bu beşinci madde vatandaşları imar ba-

kımından serbest bırakıyor; kanuni müeyyideler serbest bırakamaz. Sonra on beş gün zarfında alâkalı belediye cevap vermediği takdirde, inşaata devam edilecektir. Binaenaleyh, bu suretle büyük bir yolsuzluk meydana çıkacak ve belki alâkalı, hüsnüniyet sahibi memurları zorlayacaktır. Onun için tekrar rica ediyorum, beşinci maddenin kalkması lâzımdır. Beşinci maddenin kalkması halk için büyük bir hizmet ve memleket için çok yerinde bir hareket olacaktır.

REİS — İlhan Sipahioğlu.

İLHAN SİPAHIOĞLU (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, 5 ncı maddenin tamamıyla kaldırılması maslâhata uymaz. Çünkü, müddetin tâyininde her iki tarafın da menfaati vardır, belediyenin ve vatandaşın menfaati. Vatandaşın menfaati; bir an evvel ruhsatnamesini alıp inşaata girişmek, belediyenin menfaati ise; ruhsatname talebelerinin inşaatını iyi bir murakabeye tâbi tutabilmektir. O halde bunun ortası, vatandaşın imar plânı, kanun ve talimatnameler hilâfına inşaat yapmaktan menetmek ve fakat müracaatından muayyen müddet sonra, muayyen şartların vücut bulması halinde inşaatına müsaade etmektir. Hidayet Aydın arkadaşımızın takriri bunu temin edebilir. Fakat bunun daha kestirmesi vardır. Beşinci maddenin son fıkrası kaldırılırsa inşaat için şu kadar müddet bekliyecek ve ondan sonra yapılacak inşaat ruhsatsız mahiyette olacak, ruhsatsız inşaat hükümleri altıncı maddede gösterilmiştir.

Hiç müracaat etmemiş ise ruhsatsız yapılmış olduğundan ruhsat harcı cezalı olacaktır. İnşaat kanun ve talimata muhalif yapılmışsa yıkılacaktır. Fakat müracaat etmiş, kanuni müddet içinde ruhsat alınmamış, müddet geçtikten sonra kanun ve talimata uygun olarak inşaata girişilmişse bundan ceza alınmadığı gibi inşaatına da müsaade edilecektir. Bu suretle hem âmme menfaati ve hem de vatandaşın menfaati sağlanmış olacaktır. Onun için geçen celsede beşinci maddenin ikinci fıkrasının tayını teklif etmiştim, kabulünü istirham eylerim.

REİS — Hidayet Aydın.

HİDAYET AYDINER (Konya) — Muhterem arkadaşlar; İlhan Sipahioğlu arkadaşımın beni desteklerken bu fıkranın tamamen kalkmasıyla matlûbun hâsıl olacağını söylediler. Ben-

deniz bunu doğru bulamıyorum. Bir kere vatandaşın hakkını sarih olarak göstermek lâzımgelir. Yani ikinci müracaat üzerine (5) gün içinde cevap alamazsa bu vatandaşa ruhsatsız inşaat yapmak hakkını sarahaten tanımak lâzımgelir. Belediye de cevap vermediği zaman bu netice ile karşılaşacağını bilsin. Kaldı ki, İlhan Si-pahioğlu arkadaşımızın, mütaakıp 6 ncı maddenin bunu karşılayacağı noktai nazarı da yanlıştır.

6 ncı maddenin (B) fıkrası: «Belediyeye müracaat ettiği ve 5 nci maddedeki müddet bit-tiği halde cevap verilmediğinden işe başlamış olanlara, yapısı kanun ve talimatnamelere uygun ise, ruhsatiye cezasız verilir.»

Binaenaleyh, ikinci fıkraya atıf yapıyor. Bu ikinci fıkra aynı zamanda malûmu âlileridir ki; ikinci müracaat üzerine beş günlük bekleme müddetini muhtevirdir. Binaenaleyh yukardaki ikinci fıkrayı kaldırırsak bendin atfına imkân yoktur. Onun için daha sarih olarak bunu yaz-makta fayda vardır. Biz Sadettin Beye iltihak edemeyiz. Vatandaş müracaat etmiştir, diyor-lar belediyeden cevap alamadı mı belediye ruh-satiye verinceye kadar inşaat yapamazsınız. Böyle şey olur mu? Vatandaşın beklemeye ta-hammülü yoktur. Belediye, müddeti içinde ce-vap verecektir, vermediği takdirde vatandaş vermezsen ben inşaata başlayacağım, diyecektir. Bu hüküm, hem belediyenin vazifesini hem de vatandaşın hakkını koruyan bir hükümdür.

Teklifimin kabulünü rica ediyorum.

REİS — Mehmet Daim Süalp.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Muhte-rem arkadaşlar; geçen celsede de bu madde üze-rinde çok duruldu. Bunda varmak istediğimiz netice şöyle olmalıdır : Vatandaş, kanun ve ta-limata aykırı inşaat yapmasın, belediye de vazi-fesini yapsın, vatandaşa cevap versin. Zira va-tandaş projesini yaptıktan sonra belediyeye mü-racaatında «Ben bu projeyi kanuna ve talimata uygun yapıyorum, siz tetkik edin, uygun olup olmadığı hakkında bana cevap verin.» diyor. Be-lediye cevap vermedikçe vatandaş bunun kanu-na ve talimatnameye uygun olup olmadığını ne-reden bilecek? O halde, müddet az ise bunu uza-talım, fakat mutlaka belediye cevap versin, ver-melidir. Vermediği takdirde ihmali olanlar, ce-zalandırılmalıdır. Bunlar için hiçbir müeyyide konmuyor. Bütün suç ve hata vatandaşa yükle-

niyor. Bu vatandaş, projesini kanuna ve tali-matnameye uygun yapmış ve eğer belediye ce-vap vermemiş ise ruhsatname almamış vatan-daş vaziyetine düşecektir. Projesi sonradan tetkik edilecek, eğer kanun ve talimatnameye uygun değilse bu vatandaşın binasını yıkacak-lar. Bunda vatandaşın hiçbir kabahati yoktur.

Onun için eğer müddet kâfi gelmiyorsa bu müddeti bir aya çıkaralım. Belediyeler vatan-daşların müracaatlarına müddeti zarfında mut-laka cevap vermelidirler. Esasen şimdi suiisti-mal edilen hüküm de budur. Vatandaş, müraca-atına on beş gün zarfında cevap alamayınca inşaatını kendi hazırladığı projesine göre yap-makta, belediye sonradan, İmar Kanununa da aykırı olsa bu binayı yıkamamaktadır.

Bâzi arkadaşlar diyorlar ki; vatandaş mut-laka İmar Kanununa ve talimatnameye uygun proje yapsın. Eğer projesi İmar Kanununa ve talimatnameye uygun ise, vâkı müracaatına be-lediyeden cevap alamasa dahi inşaatına devam etsin. Vatandaş hazırladığı projesinin İmar Ka-nununa ve talimatnameye uygun olup olmadığ-ını ancak belediyenin kendisine vereceği cevap ile anlayacaktır. Vatandaşa mutlaka İmar Ka-nununu ve talimatnameyi bilmek mecburiyetini tahmil etmek doğru değildir. Vatandaş bunu bilmiyebilir. Bunu ancak salâhiyetli merciler bilir. Bununla beraber müddeti zarfında cevap vermeye belediyeyi de mecbur tutmalı ve bu iş-le alâkalı memurunu da mesul etmelidir. Bunu tekrar açıklıyorum.

REİS — Sadettin Yalım.

SADETTİN YALIM (Kocaeli) — Hidayet Aydıner arkadaşımız bu madde üzerinde ısrarla durdular, ben de üzüntü ile ve ısrarla duruyorum. Tatbikatta gördüğüm hatalardan ilham ala-rak ve yarın tatbikatta çıkabilecek ihtilâfları dü-şünerek bu kürsüye geldiğim için üzülüyorum. Arkadaşlar, belediyeyi tamamen serbest bırakıyo-ruz, vatandaş serbest bırakıyoruz. Ondan sonra bu kanunu tedvin ediyoruz. İmar Kanunu 15 gün içinde cevap alamıyan vatandaşa inşaata de-vam hakkını verirse hem belediye ve hem de va-tandaş ıstırap içinde kalır. Bu hususu belirtmek-le bu töhmeti ve vebali bu kürsüden ifade etmiş bulunuyorum. Hulâsa olarak şunu arz edeyim, birçok suiniyet sahibi vatandaşlar olabilir, bütün vatandaşlarımı bundan tenzih ederim. Bunlar ruhsatiye alamıyacaklarını bildikleri bir inşaat

için müracaat eder ve her hangi bir sebeple 15 günde cevap almaz ve belediyede çalışan birçok arkadaşlar bilerek veya bilmiyerek hataya düşebilirler. Bundan da memleket zarar görür. Onun için bu madde katiyen yerinde değildir. Bunun tatbikatta birçok noksanlıkları vardır. Belediye 15 ve 5 günlük müddette yani 20 gün içinde ruhsatnameyi vermiyor. Bu takdirde inşaat serbesttir diyoruz. Şimdi ne olacak? İnşaat sahibi, ben, müracaatımı yaptım, fakat ruhsatnameyi vermediler, ben de inşaatıma devam ettim diyecek. Düşünün arkadaşlar şehirde kilometrelerce karelik arazi içerisinde bunun tatbikatta yeri olabilir mi?

Onun için bu 5 nci maddeyi kaldıralım. Belediyeler âzami iki, ay zarfında ruhsatnameyi vermek mecburiyetinde olsun. Bu vazifeyi belediyelere verelim. Vatandaşları serbest bırakmak suretiyle, iyi veya kötü vatandaşlar bulunabilir, fena neticeler doğurabilecek bir kararı almıyalım.

REİS — Hidayet Aydın.

HİDAYET AYDINER (Konya) — Muhterem arkadaşlar, Sadettin Yalım arkadaşımız noktai nazarında ısrar ederek ille belediyeye projesini tasdik ettirsin, bunu tasdik ettirmedikçe inşaatını yapmasın diyor. Talimatname ile iki aylık müddet verelim diyor. Hangi iki aylık müddet beyefendiler. İki aylık bir müddet içinde kış memleketlerinde inşaat mevsimi geçer. Vatandaş bu kadar dar bir inşaat çerçevesi içinde bırakmaya hakkımız var mıdır? Belediye vazifesini yapmaya mecburdur, aksi takdirde cezai mesuliyeti vardır. Bu mekanizma bildiğiniz gibi çok ağır işler. Buna karşı Daim Süalp arkadaşımız buyurdular ki, vatandaş kendi projesinin talimatnamelere, imar plânına uygun olup olmadığını bilmez. Arkadaşlar vatandaş bu kadar anlayışsızlıkla itham etmeye hakkımız yoktur. Biz diyoruz ki, kanuna uygun olacaktır. Kanun kimsenin meçhulü değildir. Keza talimatnameler de kimsenin meçhulü değildir.

Şehir imar plânı usulen tasdik ve ilân edilir, meçhul olamaz. Binaenaleyh bu malûmlar üzerinde inşaat projesini bunlara muvafık olarak yapmaya vatandaş mecburdur. Bu projeyi lâlet-tâyin bir kimse değil, bir fen adamı yapacaktır. Fen adamı İmar Müdürlüğündeki mimar kadar kanunu, talimatnameyi, şehir imar plânını bilir. Binaenaleyh bu maddenin ve fıkranın kalkması tamamiyle maksada münafi ve vatandaş haklarını ihlâl eder mahiyettedir. Belediyenin imtinaı

doğru mudur, değil midir? Bunlar mahkemelerde veya Şûrayı Devlette senelerce sürer. Vatandaşın bu kadar beklemeye tahammülü yoktur. Vatandaş, kanun ve talimatnamesine ve ilân edilmiş olan imar plânına uygun proje verdikten sonra, kanun ve talimatname ile mutabakat temin ettikten sonra mesele yoktur. Vatandaşın projesini belediyenin tasdik etmesi lâzımgelir. Aksi halde inşaatı müsaade edilmez demek, vatandaş hakkında mahrum etmek demektir. Bu hüküm alışılmış bir hükümdür, doğru bir hükümdür. Yalnız arz ettiğim noksanı vardır. O noksanı bendeniz teklif etmiş olduğum şekille, imar plânında uygunluğu temin etmek suretiyle sağladım. Kabulünü rica ederim.

REİS — Şevki Erker.

ŞEVKİ ERKER (Erzurum) — Muhterem arkadaşlar; bu maddenin daha evvelki müzakeresi sırasında bir teklif vermiş ve bu teklifimi müdafaa etmişim. Şimdi aynı madde üzerinde münaakaşaların devam ettiğini ve karşılıklı tezlerin çarpıştığını gördüğüm için hâtıralarımızı ihya etmek maksadiyle kısaca o müdafaamı tekrarlıyacağım.

Böyle bir maddenin lüzumsuzluğunu ısrarla talebeden arkadaşımıza hak vermiyorum. Bu vazife belediyeye verilmelidir. Mutlaka muayyen bir mühlet dâhilinde bu ruhsatnameyi vermek icabedecektir. Ancak, bu mühlet zarfında ruhsatname verilemediği takdirde vatandaş serbest bırakmak da hiçbir zaman doğru olamaz. Çünkü yapılan inşaat plâna, kanuna, nizama aykırı olabilir. Bu takdirde binayı yıktırmak da, yıktırmamak da sakim bir netice doğurur. Binaenaleyh benim teklifim, ikinci fıkranın kaldırılmasına dairedir. Bu fıkra kaldırıldığı takdirde belediye muayyen bir müddet içinde ruhsatiye vermekle mukellef olur. Bu mukellefiyeti yapmadığı takdirde ise umumi hükümler karşısında mesul olacak, mesulleri aranacaktır. Fakat gerek şehri ve gerek vatandaş ızrar edecek olan bir yıkma mecburiyeti karşısında bırakmamalıyız. Bunu da önlemek için verilen mühletin, evvelce de arz etmiş olduğum gibi, 15 günde, bir binanın projesi tetkik edilip ruhsatiye verilemez, müddetin uzatılması, biraz daha geniş tutulması lâzımdır. Bu müddet günlük işleri yetiştirmeye bile kâfi değildir. Kaldı ki, mevsiminde müracaatların fazlalığı sebebiyle birikmiş işler

de olabilir. Binaenaleyh bu işleri yolunda sevk edebilmek için bu müddetin uzatılması zaruridir. Bendeniz teklifimde normal olarak bir ay teklif etmekteyim. Yani âlelûmum binalar için bir ay mühlet verilecektir. Fakat öyle binalar olabilir ki meselâ bir sinema, hususi birtakım tertipleri haiz büyük bir otel veya han gibi binalar içinde bu mühlet üç aya kadar uzatılabilir. Teklifim bunlardır. Bu hususiyeti Nafia Vekâletince hazırlanacak bir talimatname veya bir nizamname ile gösterilmelidir. Bu takdirde iş hem nizama girecek ve hem de vatandaş, hatalı bir iş yapmış olursa, kendi sun'u taksiri olmadan bir zararla karşılaşmış olmayacaktır. Bu itibarla bu kanunda vatandaşın, ölçsüz olarak, hürriyetlerini kullanmasına imkân yoktur. Ve fakat, nizamname karşısında da vatandaşın bütün hürriyetini ve hakkını gaspetmeye hakkımız yoktur. Bence bu teklifim vaziyeti telif etmektedir, kabulünü hürmetle rica ederim.

REİS — Zeki Başağa.

ZEKİ BAŞAĞA (Gümüşane) — Efendim, bir vatandaş tasavvur edelim, arsası üzerine bir bina yapmak için hazırlıklara başlamıştır. Bu işle belediyede imar bürosu meşgul oluyor. Projesini bir mühendise yaptırıyor sonra belediyeye müracaat ediyor ve bu proje dâhilinde de evini yaptırmak istiyor. Vatandaşla belediyenin karşılıklı münasebetleri bakımından bu madde, hüsnüniyete makrun olarak hakikaten yerinde bir prensip vaz'etmiştir. Belediyenin, kendisine müracaat eden bir vatandaşa 15 gün içinde veya bir ay zarfında cevap vermesi lâzımdır. Vatandaş müracaat ediyor, bekliyor fakat bir türlü belediye kendisine cevap vermiyor, bunun misallerini biz pek çok görmekteyiz, vatandaş eli göğsünde bekliyor, belediye ne zaman cevap verecek, diye. Belki de belediyenin gönlü olunca müsaade edecek, fakat encümenin bu maddedeki kasdı belediyeyi bir tazyik altında tutmak olduğuna göre on beş gün içinde vatandaşa bir cevap versin. Belediye on beş gün içinde cevap vermediği takdirde o zaman vatandaşın mühendis veya mimara yaptırdığı projeyi, «belediyenin bu müddet içinde cevap verip veremeyeceğini kestiremeyeceği gibi, gayrikanuni bir proje de yapacağını tahmin etmiyorum» imarın emrettiği hükümlere göre inşaata başlamasında bir mahzur yoktur, ileriki maddelerde de kanun ve talimata uygun olmyanların da

yıktırılacağı ifade ediliyor, böyle bir durum ile karşı karşıya vatandaş bulundurmamak için müddeti uzatmak suretiyle cevap vermek mecburiyetinde bırakmak daha doğru olacaktır. Onun için bu maddedeki on beş günlük müddet az görüldüğü takdirde ki hakikaten azdır, müddetin uzatılmasıyla; maddenin kabulünü rica edeceğim.

REİS — İlhan Sipahioğlu.

İLHAN SİPAHIOĞLU (İzmir) — Muhterem arkadaşlar; muhterem Şevki Erker arkadaşımızın teklifi, benim teklifimle, Hidayet Beyin teklifini mezc eder mahiyettedir. Hidayet Beyin endişesi; 2 nci fıkra kaldırıldığı takdirde 6 ncı maddenin (b) fıkrasında 5 nci maddeye atıf yapıldığına göre, bu ikinci fıkra kaldırıldığı takdirde bu atfın mânası ne olabileceği düşüncesidir. Halbuki 6 ncı maddenin (b) fıkrasının yaptığı atıf, ikinci fıkraya değil, doğrudan doğruya 5 nci maddeyedir. Bu itibarla endişesi vârit değildir.

Yalnız bir mehil daha var. Yani vatandaş müracaat ettikten sonra 15 gün bekliyecek ve 15 gün geçtikten sonra durumu bildirecektir. Buna ne lüzum var. Esasen bu 15 günlük müddet bir aya çıkarılmakla mesele kendiliğinden halledilmiş oluyor. Binaenaleyh ben Şevki Erker arkadaşımızın teklifi lehine teklifimi geri alıyorum, en mâkul yolun bu olduğu kanaatindeyim.

REİS — Refet Aksoy.

REFET AKSOY (Ordu) — Efendim; şöyle bir söz vardır; meşhurdur; maksut bir ama ri-vayet muhtelif. Herkesin noktinazarı bir ama, bir mesele üzerinde kafalarda bir takanak meydana getiriliyor. Ve maddenin esasının değiştirilmesi ileri sürülüyor. Bu 15 günlük niçin verilmiştir. Belediye, vâkı müracaatları elinde bulunan imkânlarla mukayyet olarak tetkika fırsat bulabilmesi için, Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Trabzon ve saiz nüfusu kesif, inşaata çok olan mahallerde vâkı taleplerin günü gününe belediyelerin karşılmasına imkân yoktur. Nafia Vekâletinin bir Yapı İmar Müdürlüğü var. Orada işlerimiz oluyor. Elemansızlık yüzünden derhal çıkmıyor ve aylarca devam ediyor. Binaenaleyh 15 günlük mühletin verilmesi kâfi olmakla beraber belediye bununla da kalmıyor, ayrıca müracaat sahibinin kendisine ih-

bar mahiyetindeki 5 günlük mühletini daha var. 20 gün oluyor. Belediye şayet bu 20 gün içinde cevap vermezse ne oluyor? Belediyeler ruhsatıyelerden ücret alıyor, vatandaş da inşaatını yapmakta bu suretle serbest kalmış oluyor. Yapmış olduğu inşaatı belediye yıktıramaz. 6 ncı maddenin (b) fıkrası şöyledir : «Belediyeye müracaat ettiği ve beşinci maddedeki müddet bittiği halde cevap verilmediğinden işe başlamış olanlara, yapısı kanun ve talimatnamelere uygun işe, ruhsatiye cezasız verilir.»

Şayet Yapı ve İmar Kanununa uygun değilse yıktırmak için bâzı şartlar arıyor. Ortada ne vatandaşın hakkına tecavüz, ne de şartı bertaraf eden bir hal vardır. Madde gayet yerindedir. Aynen kabul ettiğiniz takdirde her iki tarafı da tatmin etmiş olacağınıza eminim. Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Hidayet Aydın.

HİDAYET AYDINER (Konya) — Muhterem arkadaşlar; İlhan Sipahioğlu arkadaşımız bu maddenin ikinci fıkrasının tamamen tayyını teklif etmektedir. Şevki Bey arkadaşımız ise, cevap müddetinin az olduğuna itiraz etmektedir.

Eğer İlhan Sipahioğlu arkadaşımızın teklifi kabul edilirse, vatandaş, belediyenin kendisine her nasılsa cevap vermemesi üzerine belediyeyi ikaz edecek, yani belediyenin ilk müracaata angafletin cevap vermemesi üzerine bunu bir emrivaki olarak kabul edecektir. Halbuki ikinci fıkra baki kalırsa, her nasılsa belediyenin cevap vermemesi; bunu bir zühulden mümbais olması mümkündür. Buna mahal vermeyen ikinci müracaatta vatandaş diyor ki, ben müracaat ettim, on beş gün zarfında cevap alamadığım için inşaatıma devam edeceğim. Bu ikinci bir ikazdır. Bu fıkranın Şevki Bey arkadaşımızı tatmin etmesi lâzımgelir. Artık müddet kendiliğinden uzamıştır. Belediyeye iki ihtar yapılmıştır. Bunun üzerine de ihmal edilirse, bu 20 günlük müddet tebliğ işleri ile ve tatil günlerinin haric olmasıyla bir aya çıkabilir, çünkü; bu işler günü gününe olmaz, tatiller de sayılmıyor. Bu müddet bir aya doğru uzayabilir. Fakat belediyeyi bir emrivaki ile karşılaştırmamak için müddet sukut etti diye belediyeye hiçbir ihtar yapmaksızın, İlhan Sipahioğlu arkadaşımızın 5 ncı

maddenin 2 ncı fıkrasının tayyı hakkındaki teklifinin yersiz olduğuna işaret etmek isterim.

REİS — Bu madde ile alâkalı bir takrir var, okuyoruz.

Meclis Başkanlığına

Madde üzerindeki görüşmeler kâfidir. Keyfiyetin reye arzını arz ve teklif ederim.

Amasya

M. Zeren

(Komisyon ne diyor, sesleri)

REİS — Buyurun encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MUVAKKAT M. RÜSTÜ ÖZAL (Konya) — Muhterem arkadaşlar; hakikaten kanunun ehemmiyeti üzerine teksif edilmiş olan dikkatler komisyondan ziyade kıymetli arkadaşlarımızın karşılıklı fikirlerinin tamamıyla tebarüz ettirmesine vesile teşkil etmiştir. Biz bu madde de munhasıran vazifelerin bir taraftan belediyeye tahmilini derpiş ederken diğer taraftan da vatandaşın külfetlerini düşünmüş bulunmaktayız. Ruhsat tâbirinin içerisinde basit bir tâmir ruhsatının da düşünüleceğini, böyle bir halde bir vatandaşın uzun müddet beklemesinin mahzurlu olabileceğini tezekkür etmiş bulunmaktayız. Bütün bunlara rağmen Yüksek Heyetiniz 15 günlük müddeti temdidetmek istediği takdirde komisyon olarak buna muhalefet etmemekteyiz. Ayrıca imarın aksamaması yönünden ikinci fıkranın tayyı hakkında vâkı ısrarlara da komisyon muhalefet etmeyecektir. Fakat komisyon olarak noktai nazarımız, ikinci fıkrada imar durumuna aykırılık olmaması kaydıyla kanunun en iyi şeklini bulmuş olacağıdır. Bu sebeple, Hidayet Aydın arkadaşımızın vermiş olduğu tadil teklifi gereğince değiştirilmesine komisyonumuz iştirak etmektedir.

REİS — Efendim, kifayeti oya koyacağımız sırada Nusret Kirişcioğlu arkadaşımız söz istedi. Dahilî Nizamname gereğince son söz milletvekilinin olduğundan sözü Nusret Kirişcioğlu arkadaşımıza veriyorum.

NUSRET KİRİŞÇİOĞLU (Zonguldak) — Muhterem arkadaşlar, gayet kısa bir, iki noktaya temas edeceğim. 5 ncı maddenin birinci fıkrası belediye için bir mecburiyet, bir vazife tahmil etmektedir. 2 ncı fıkrası belediyece bu vazifenin yerine getirilmemesi halinde vatandaşın bir hak tanımaktadır. Bu itibarla ikinci fık-

ranın tayyını isteyen arkadaşlar belediyenin ihmali halinde vatandaşa tanınan bu hakkı selbetmek gibi bir neticeye bizi sevk etmektedir. Yalnız muhterem arkadaşlar, hakikaten bu 15 günlük müddet kısadır. Bu müddetin otuz güne çıkarılması zaruridir. Bu müddet zarfında belediyece vazifenin yapılmaması halinde umumi hükümlere göre vazifelilerin mesuliyeti cihetine gidilmesi mümkündür. Müeyyidesiz vazife tahmili mevzu bahis değildir. Ceza Kanununun umumi hükümleri burada tatbik kabiliyetini haizdir. Yalnız muhterem arkadaşlar; esasen mühim olan nokta şudur: Maddeyi dikkatle okursak görürüz ki, burada sadece on beş gün veya bir ay içinde cevap vermek mecburiyeti konmuştur. Bu cevap lâalettayin bir hâdisenin bildirilmesi şeklinde, tetkik ediliyor şeklinde dahi olabilir. Bu itibarla bu müddeti bir aya çıkarttıktan sonra cevap verilmesi kaydını -müspet veya menfi şekilde kaydıyla tasrih etmek lâzımdır. Bir cevap verip işi aylarca sürüncemede bırakmak bu maddeye göre mümkündür. Bir ay zarfında bu vazifenin yerine getirilmemesi halinde vatandaşa bir hak tanımak, vatandaşı bir intizar durumundan kurtarmak için ikinci fıkra konmuştur. Bunun tayyedilmemesi yerinde olur.

Mehmet Hazer arkadaşım bir cümle teklif ediyorlar. Bu maddeye (imar vaziyetine) kaydının konmasını istemişlerdir. Buna şahsan iştirak ederim. O zaman madde:

«Resmî tatil günleri hariç, beş gün içinde cevap alamıyan dilekçe sahibi, imar vaziyetine, belediyeye verdiği proje ve eklere uygun olarak yapısına başlayabilir.»

Burada «imar vaziyetine» kaydının konması, vatandaşın bir suiistimalini önliyecek tedbirdir. Eğer vatandaş, imar durumuna müsaidolmayan bir inşaata başlamış ise o zaman 6 ncı maddenin C bendinin bu vatandaş hakkında tatbiki imkânı bu kayıt sayesinde mümkün olur.

Bu itibarla hulâsa etmek icabederse bendeniz bu müddetin bir aya çıkarılmasını, buna mukabil belediyeye müspet veya menfi katî bir cevap vermek mecburiyetinin tahmil edilmesini, ikinci fıkraya da «imar vaziyetine uygun» kaydının ilâvesini arz ve istirham ediyorum. Eğer komisyon namına bu teklifime iştirak edilirse maddeyi komisyon metni olarak reye koymak mümkün olur. Eğer iştirak etmezlerse bu iki

ilâve için, müspet veya menfi cevap verme mecburiyetinin tahmili için, taktir vermek mecburiyetinde olduğumu arz ederim.

REİS — Kifayeti müzakere taktirleri var, efendim.

MEHMET HAZER (Kars) — Söz istiyorum.

REİS — Kifayetin aleyhinde konuşacaksınız, buyurun.

MEHMET HAZER (Kars) — Evet.

Muhterem arkadaşlar, beşinci maddede kifayeti teklif olunan husus müddet ve imar plânına aidolan kayıtlara mütedairdir. Bu maddenin ikinci fıkrasında, müstakil imar müdürlükleri bulunan yerlerde bunların bu mevzuda ret cevabı verebileceklerini ifade etmektedir. Bu kısım hakkında müzakere cereyan etti ve encümen de tatmin edici bir cevap vermedi. Bundan evvelki müzakerelerde bendeniz buna temas etmiştim. Bu müstakil imar müdürlükleri bir müracaat makamı olarak gösterilmemekte idi. Şimdi ise burada ret cevabı verecek hale getirilmiş bulunuyor.

REİS — Mehmet Bey, kifayet hakkında söz aldınız, esasa girmeyiniz.

MEHMET HAZER (Devamla) — Bu hususun aydınlatılmamış olduğunu tebarüz ettirmek suretiyle kifayet teklifinin yersizliğini anlatmaya çalışıyorum. Bu sebeple müzakereleri kâfi görmüyorum ve encümenden cevap istiyorum.

REİS — Kifayet teklifi fıkra üzerinde değil, maddenin tamamı hakkındadır. Binaenaleyh kifayet teklifini reyinize arz ediyorum; kabul edenler... Etmeyenler... Müzakerenin kifayeti kabul edilmiştir.

Madde ile ilgili diğer taktirleri okuyoruz, efendim.

Yüksek Riyasete

Şifahen de arz ettiğim veçhile birçok mahzurları bulunan 5 nei maddenin lâyihadan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Kocaeli
Sadettin Yalım

Yüksek Reisliğe

Müzakere edilmekte olan kanun tasarısının 5 nei maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Erzurum
Şevki Erker

MADDE 5. — 4 ncü maddeye göre ruhsatiye almak için yapılmış müracaatlara belediyelere, resmî tatil günleri hariç en geç bir ay zarfında uygunsuz ruhsat verilir. Mühim binalarda bu müddet üç aya çıkarılabilir; bu müstesna ahval Nafia Vekâletince talimatnamelerle tesbit edilir.

Reisliğe

5 nci maddenin son fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini teklif ederim.

Konya Mebusu
Hidayet Aydın

Bu müddet içinde cevap alamıyan dilekçe sahibi, müddetin sonunda yazılı olarak durumu belediyeye bildirir. Bu son müracaatı üzerine de, resmî tatil günleri hariç beş gün içinde cevap alamıyan dilekçe sahibi; kanun, talimatname ve imar durumuna aykırı olmamak şartıyla belediyeye vermiş olduğu proje ve eklerine uygun olarak yapısına başlayabilir.

Yüksek Başkanlığa

1. Şifahen arz ettiğim sebeplerle 5 nci maddede «müstakim imar müdürlükleri bulunan belediyeler de aynı hükme tâbidir» sözünün kaldırılmasını,

2. Aynı maddenin son fıkrasına «dilekçe sahibi» kelimesinden sonra «imar durumuna ve» kaydının ilâvesini arz ve teklif ederim.

Kars
Mehmet Hazer

Yüksek Reisliğe

5 nci maddenin birinci cümlesinin «4 ncü maddeye göre ruhsatiye almak için yapılan müracaatlara belediyelere, resmi tatil günleri hariç, otuz gün içinde müspet veya menfi cevap verilmesi mecburidir.» şeklinde tadilini arz ederim.

Zonguldak
Nusret Kirişcioğlu

REİS — Takrirlerde tam bir mutabakat olmadıktan en aykırı tekliften başlayarak tekrar okuyup reyîlilerinize arz edeceğiz.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. MUHARRİRİ
M. RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Efendim takrirlerde birbirlerinden ayrı noktai nazarlar ileri sürülmüştür. Bunların hepsini tevhid edebilmek için madde ile birlikte takrirleri encüme istiyoruz.

REİS — Maddeyi ve takrirleri encümen istemiştir. Usulen veriyoruz.

6 nci maddenin encümeden gelen yeni şeklini okuyoruz :

MADDE 6. — Ruhsatiye alınmadan başlanılan yapılar derhal durdurulur.

a) Yapı : Kanun ve talimatnamelere uygun ise dördüncü madde hükümleri yerine getirilmek ve harcı beş kat alınmak suretiyle ruhsatiye verilir.

b) Belediyeye müracaat ettiği ve 5 nci maddede müddet bittiği halde cevap verilmediğinden işe başlamış olanlara, yapısı kanun ve talimatnamelere uygun ise, ruhsatiye cezasız verilir.

c) Yapı, kanuna ve talimatnamelere uygun olmadığı takdirde mümkünse düzeltilmesi, değilse yıktırılması, ilgiliye tebliğ olunur. Tebliğ gününden itibaren mal sahibi yapıyı düzeltmeden veya yıktırmadan inşaata devam ederse yapının uygun görülmiyen kısımları belediye encümeni kararıyla 22 ve 23 ncü maddelere göre yıktırılır.

d) Yapı, başkasının mülküne tecavüz suretiyle yapıldığı takdirde, salâhiyetli fen adamlarınca düzenlenecek zabıt üzerine, belediyece derhal yıktırılır.

Ancak yapının mülk sahibi olduğu tapu kaydıyla sabit olan malikin ve malik mütaadit ise hepsinin rızalarıyla yapıldığı resmî vesâik ile tevsik edildiği takdirde, yapının durumuna göre yukarıki fıkralar hükümleri tatbik olunur.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Servet Sezgin, buyurun.

SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, bendeniz bu maddenin son (d) fıkrasını mevcut hukuk sistemimize ve bahusus Medeni Kanun hükümlerine uygun görmemekteyim. Şöyle ki :

(Yapı başkasının arsasına tecavüz ettiği takdirde alâkalı fen memurunun tutacağı zabıt üzerine belediye encümeninin kararıyla yıktırılır.) deniliyor.

Şimdi, bir kere, başkasının arsasına tecavüz eden bir inşaattan dolayı mevcut hukuk sistemimize göre bu, bir hususi hukuk ihtilâfıdır. Belediyelerin bu ihtilâfları halletmesine mevcut hukuk sistemimiz müsait değildir. Başkasının ar-

şasına vâkı tecavüzden dolayı yapılan inşaatın durumunu hususi hükümlerine göre hal-letmek icabeder. Bunun için mahkemeler bu ihtilâfı bir zabıt üzerine değil, ihtilâf mahallerine gitmek suretiyle ve bilirkişiler marifetiyle uzun uzadıya yaptırdığı keşiflerle tetkik ettirir ve ehlihbre raporlarından sonra bir karara bağlar. Verdiği karar Temyiz Mahkemesince tasdik edil-medikçe bu hüküm kabili iera değildir. Zabıt üzerine yıktırılması mevcut hukuk sistemimize bu bakımdan muhaliftir. Bu fıkra evvelce kanunda mevcut imiş. Ev-velce mecdolması, yepyeni bir sisteme it-halini haklı gösteremez. Yani belediye fen memurlarının tuttuğu zabıt üzerine, başka-sının arsası üzerine yapılan inşaatın yıktırıl-ması doğru değildir, bundan çok büyük ihtilâf-lar doğmaktadır, bu yola gitmiyelim.

Kayseri mebusları arkadaşlarımız bilirler, ge-çen sene yedi - sekiz yüz bin liralık hamam ve otel mevzuunda bir ihtilâf çıktı, halli bir sene sürdü. Bu tesis yıktırılmak yüzünden işletmeye açılmamıştır. Medeni Kanunumuzun başkası-nın arsasına tecavüz eden inşaatı ait müstakil bir hükmü vardır. Medeni Kanunun 651 nci maddesi aynen şöyledir:

«Yanındaki arsaya tecavüz etmiş olan inşaat ve imalât bunları yapan kimsenin o arsa üze-rinde aynı bir hakkı varsa, bunlar o kimsenin arsasının mütemmim cüz'ü olur ve tecavüz eden kısmı irtifak hakkı olmak üzere tapu siciline kaydedilir. Bundan mutazzar olan arsa sahibi tecavüze muttali olduğu tarihten itibaren on beş gün içinde itiraz etmemiş ise inşaat hüsnü-niyetle yapıldığı ve icabı hal müsait bulunduğu takdirde inşaatı yapan kimse muhik bir tazmi-nat mukabilinde tecavüz ettiği mahal üzerinde kendisine aynı bir hak verilmesini veya o ma-hal mülkiyetinin kendisine aidiyetinin tanınma-sını istiyebilir.»

Böylelikle başkasının arsasına tecavüz eden inşaat bakımından gayet hususi hükümler var-dır. Katiyen yıktırmaya, taraftar değildir.

Medeni Kanunun 648 nci maddesine göre; eğer bina arsa sahibinin rızası olmaksızın sahibi tarafından yapılmış ise kal'i fahiş bir zararı müeddi olmadıkça arsa sahibi kal'ini istiyebilir. Burada esas fahiş zarar doğurup doğurmayaca-ğıdır. Doğuyorsa Medeni Kanun yıkmayı kabul

etmez. Fahiş bir zarar varsa 651 nci maddeye göre muamele yapmak lâzımdır. Yepyeni bir imar kanunu yaptığımız şu sırada Medeni Ka-nun hükümlerine muhalif olan bu fıkranın mad-deden çıkarılması uygun olur, kanaatindeyim.

REİS — Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem ar-kadaşlar; 6 nci maddede Servet arkadaşımızın te-mas ettikleri (hukuk nizamına aykırılık) tan baş-ka birtakım imlâ hataları ve birbirleriyle tedahül eden hükümler de mevcuttur. Evvelâ 6 nci mad-denin birinci fıkrasında (derhal durdurulur) kaydiyle verilen salâhiyetin mercii tâyin edilme-miştir. Ruhsatiye almadan yapılan inşaatı dur-duran mercii belediye olacağı tabii ise de mad-dede tasrih edilmesi lâzımgelir. (Belediyece der-hal durdurulur) kaydı konulmalıdır. Çünkü baş-ka mercilerin de müdahale etmeleri ihtimali var-dır.

Sonra; (a) fıkrası ile (c) fıkrası birbirini ta-mamlıyan iki hükümdür. (b) fıkrası bunlardan ayrı bir hususiyeti ifade etmektedir. (a) fıkra-sına göre yapı kanun ve talimatnameye uygun ise harc birkaç misli alınacak ve ruhsat verilecek, (c) fıkrasında ise yapı, kanununa ve talimatna-melere muhalifse başka bir muamele yapılacak deniliyor. (b) fıkrası beşinci madde ile ilgili bir fıkradır. Bu, müddeti içinde cevap alamıyan va-tandaşa tanınmış bir haktır. Beşinci maddenin alacağı şekil ne olursa olsun bu beşinci maddenin tatbiki ile ilgili (b) fıkrasının diğer fıkralardan ayrı hüküm ihtiva etmesi lâzımgelir ve bu fıkra-nın şimdiki ifadesine göre yapılan inşaat kanun ve talimatnameye uygun ise ruhsatiye harcı ceza-sız alınacak ve ruhsatiye verilecektir. Uygun de-ğilse ne muamele yapılacağı tasrih edilmemiştir.

Sonra burada talimatnameler kaydı vardır. Muhterem arkadaşlar, malûm olduğu üzere tali-matnameler idareyi ve memurları alâkadar eden hükümleri ihtiva eder. Üçüncü şahıslara ve va-tandaşlara vazife tahmil etmelerine imkân yok-tur. Vatandaşa vazife tahmil eden yalnız kanun hükmü veya kanun hükmünün tatbik suretini gösteren nizamname hükmü olabilir. Talimatna-melerin hükümleri böyle olmadığı gibi, talimat-name yapmak hususunda her belediyeye ayrı ayrı salâhiyet verildiği takdirde memleketin imar durumu birtakım keşmekeş içinde kalacak, her yerde birtakım mahallî talimatnameler yapıla-cak ve binnetice üzerinde durduğumuz, tahakku-

kuna çalıştığımız şehircilik de bundan zarar göreceklerdir.

Talimatnameleri belediye meclisleri yapacaksa Belediye Kanununun 70 ve sonraki maddeleri belediye meclislerinin hangi hususlarda karar vermeye salâhiyetli olduğunu tasrih etmiştir. Bu neviden bir talimatname yapma yetkisi belediyelerde yoktur. Belediye encümenlerinin de gene arz ettiğim şekilde bir talimatname yapmaya yetkileri yoktur. Bu talimatname; tüzük veya nizamname mânasında kullanılmış ise ona göre tasrih olunmalı ve Devlet Şûrasından geçirilmelidir ki, hem hukuki bir kıymet ifade etsin, hem de şehirciliğimizi mahallî tesirlerden kurtarsın. Aksi takdirde bu talimatname yapma salâhiyetini mahallî belediyelere verdiğimiz müddetçe şimdiye kadar kanunda bulunan birtakım esaslar bertaraf edilecek ve şehirciliğimiz de bundan zarar göreceklerdir.

Talimatname kaydı tehlikeli olacaktır, mahallî tesirlere tâbi kalması muhakkaktır. Bunu (nizamname) olarak tasrih etmek lâzımgelir.

Sonra Servet Sezgin arkadaşımızın temas ettiği hususa kısa olarak temas etmekle iktifa ediyorum : İki vatandaş arasındaki hukuki ihtilâfı, nizam halledecek yegâne merci, kanunla muayyen adlî mercilerdir. İdareye böyle bir salâhiyeti vermeye imkân yoktur, hakkımız da yoktur; mevzuat ve prensipler buna müsait değildir. Dördüncü maddede bu hususta sevk edilen hükmün aleyhinde konuşurken bunu tasrih etmiştik, fakat bir arkadaşımız; «Efendim, tapunun bağlanması mücerret vesikaya ait bir hükümdür, ihtilâfın ve nizam halli mânasında olmayacaktır. Belediye ihtilâfın halledilmesi gibi bir vazife ve salâhiyet vermiyoruz» demişlerdi. Şimdi dördüncü maddeyi kabulün hataları bu fıkranın kabulü halinde bir kat değil, birkaç kat artacaktır. O bakımdan bu fıkranın tamamıyla maddeden kaldırılması lâzımdır.

Aynı maddenin son fıkrasında : (Ancak yapının mülk sahibinin rızasıyla yapıldığı resmî vesika ile tesbit edildiği takdirde filân...) kaydı vardır. Zaten bir ihtilâf olmıyan, hakkında müracaat olmıyan bir arsa üzerinde mutasarrıfın inşaat yapması hakkı tabiidir; onun için bir vesika istemek doğru değildir, D fıkrasına tebaan kaldırılması lâzımgelir.

Bir de imlâ hatalarına temas edeceğim. A fıkrasında (yapı) kelimesinden sonra üstüste iki

nokta konduğu halde diğer fıkrada virgül ile iktifa edilmiştir. Eğer iki nokta koymak icabediyorsa bunu maddenin birinci fıkrasında da koymak icabeder.

Bir de b fıkrasındaki : (Yapısı kanun ve talimatnamelere uygun ise) cümlesinin kere içerisine alınması imlâ kaidesine uygun düşer. Yani : «Belediye müracaat ettiği ve 5 nci maddedeki müddet bittiği halde cevap verilmediğinden işe başlamış olanlara (yapısı kanun ve talimatnamelere uygun ise) ruhsatiye cezasız verilir.» denilmek lâzımdır.

Bu hususta bir de takrir veriyorum, kabulünü rica ederim.

HİDAYET AYDINER (Konya) — Muhterem arkadaşlar; Servet Sezgin arkadaşımızın temas ettiği meseleyi günlerce müzakere ve binnetice hallettik. Tapu senedini her halde babasının kabrinde okumak için ibraza mecbur tutmadık. Tapu senedinde yazılı olan yere inşaat yapsın diye bu mecburiyeti tahmil ettik. Zaten tapu senedi ile tesbit edilmiş ve kendisine ait yeri olmıyan kimseye belediye ruhsat vermiyecektir. Kendi arazisinde inşaat yapmıyan kimsenin hareketi ise bizatihi ruhsatnameye muhalefetin kendisidir. Yoksa başkasının yerine yapılacak bir inşaat projesini belediye elbette tasdik etmez. Binaenaleyh, bu meseleyi tekrar burada müzakere mevzuu etmek pek faydalı değildir, beyhude yere işi uzatmış oluyoruz.

Arkadaşımız Hazer'in talimatnamenin doğru olmadığı, bunun nizamname olması icabettiği yolundaki mütalâaları ve mahallî tesirler altında kalılabileceği düşüncesini de yersiz bulurum. Muhterem arkadaşlar; İstanbul, Ankara ve diğer mühim merkezlerimizin inşaat sistemi aynı olmayabilir. Beton olacaktır, herşeyi hesabedilecektir ve saire... Meselâ köyde belediye kuracak olursak, orada aynı inşaat sistemini mi tatbik edeceğiz?... Asla... Bu Nafia Vekâletinin tasdikinden geçirelecektir. Binaenaleyh, mesele Nafia Vekâletinde temerküz eden erbabı ihtisas tarafından resmen murakabe altındadır, keyfi değildir. Her mahal lin icaplarına göre inşaat malzemesi kullanılması ve diğer şeraite uygun işlerin yapılabilmesi için bir talimatname konmuştur. Binaenaleyh, bunların hepsini düşünürsek İstanbul'da aradığımız şeyleri, Ankara caddelerinde bulamayız. Nüfusu iki bini geçtikten sonra belediye kurulan köy-

lerde de aynı şeraiti aramız lâzımgelir. Binaenaleyh, altıncı maddenin heyeti umumiyesi üzerinde günlerce müzakeresi ile şu neticeye varıldı ve altıncı maddedeki tapu senedinin ibrazı mecburiyeti Medeni Kanundaki hükme uygundur, ihtiyaca mutabıktır, diye bahsedildi. Binaenaleyh, bunun kabulünü rica ederim.

Kanunu Medenin hükümü bütün Türkiye'ye şâmil ve sâri bir hükmi umumidir. «Biz İstanbul'da veya şurada, Ankara Karaoğlan Caddesinde mevzuata aykırı, ruhsatnamesiz inşaat yapanlar ile, cami, mezarlık ve parklar arsasına tecavüz ederek inşaat yapmak isteyenlere müsaade edemeyiz.» iddiaları umumiyet ifade etmedikçe vârit değildir. Maddenin kabulünü rica ederim.

REİS — İlhan Sipahioğlu.

İLHAN SİPAHIOĞLU (İzmir) — Çok muhterem arkadaşlarım; Hidayet Aydıner arkadaşımız; «Medeni Kanun, Türkiye'ye şâmil bir kanundur» diyorlar, ama belediyeyi Medeni Kanunun şümulü dışında tutuyorlar. Kanun hükümü bütün şümulü ile bir yerde tatbik edilirken öte yandan bir belediye reisi ayrı bir hüküm mü, verecektir?

Belediye hudutları dâhilinde imar sahası içinde, bir arsaya yapılan inşaat için, Medeni Kanun hükümleri meydanda iken, belediyeyi başka bir karar verme yetkisi ile techiz edersek belediyenin yıkılmasına karar verdiği bir şeyin Adliye yıkılmamasına karar verirse bu takdirde bu ihtilâfı kim halledecektir?

Deniyor ki; biz bu meseleyi 4 ncü maddede hallettik. Hayır arkadaşlar, 4 ncü maddede biz bu meseleyi halletmedik. Biz 4 ncü maddede inşaat için ruhsatiye isteyenlerden bir tapu ibrazını istedik, o kadar. Bunun dışında Belediye Encümeninin veya belediye reisinin şahsi takdiri ile yıkılmasına cevaz vermedik, veremeyiz. Bunun sonu neye varacak? Mahkeme haklı görür ve yıkılmamasını emreder; buna mukabil Belediye haksız görür ve yıkılsın der. İki ayrı merci, aynı hâdisede verdiği iki ayrı kararla bizi karşı karşıya bırakabilir. Mahkeme mi, belediye mi? Elbette mahkeme. Hidayet Aydıner arkadaşımızın dediği gibi, Medeni Kanun muhtelif maddelerinde bu meseleyi halletmiştir. Belediye hudutları içinde Medeni Kanunun hükümleri mer'i değil midir? Bir ihtilâf mevzuunda Medeni Kanunun hükümlerine rağmen belediye reisinin veya encümenin vereceği ka-

rarın hukuki mahiyeti ne olacaktır? Mahkemenin vereceği karar bu kararı iptal veya tehir ettirecek midir? Bize izah etsinler. Yersiz olan bu fıkranın kaldırılmasını rica ediyorum ve bu hususta bir takrir veriyorum, kabulünü rica ederim.

REİS — Servet Sezgin.

SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar; bendeniz bu sefer fazla konuşmıyacağım. Yalnız Hidayet Aydıner arkadaşımızın bu mevzuu aşağı - yukarı kabul ettiği anlaşılmalıdır. Diyorlar ki; «Medeni Kanun Türkiye'nin her yerine şâmidir. Yapı ve İmar Kanunu da yalnız belediyelere şâmidir. Yani yeni Yapı ve İmar Kanunu da Medeni Kanunun hükümlerine muhalif istisnai hükümler konmasını kabul etmektedir.» Evet daima umumi kaidelere istisnalar vaz'edilebilir, ama bunlar Medeni Kanunun umumi prensiplerine muhalif olmak şartıyla. Bir kere mevcut hukuk sistemimize taban tabana zıt ve onunla asla kabili telif olmıyan yeni bir sistemle karşı karşıyayız. Birisinin arsası üzerine bir bina inşa ve mevcut arsaya tecavüz edildiği takdirde fen memuru zabıt tutacak, yıktırılacak. Böyle şey olmaz, bu, hukuk sistemiyle bağdaşmaz. Mülkiyet ihtilâflarının hal yeri belediyeler değildir. Bu husus sadece mahkemelerin salâhiyetine dâhil olan ve mahkemelerin bile uzun muhakemeler sonunda hallini çok güç başardıkları bir mevzudur. Binaenaleyh bu iş zabıta memurlarının tutacakları zabıtle halledilemez. Medeni Kanunumuz, 648, 649, 650 ve 651 nci maddelerinde, 4 maddede başkasının arsasının tamamına veya bir kısmına inşaat yapmak suretiyle vukubulan tecavüzü hükme bağlamıştır. Her şeyden önce başkasının arsasına yapılan inşaat hakkında yıkma kararına gidilebilmesi için evvelâ fahiş bir zararın husule gelip gelmediğini esas olarak kabul etmiştir. Bir inşaat başlı başına bir kıymet demektir. Zabıta memurunun tutacağı zabıtle yıkma eihetine gidilemez; inşaat bir değerdir, bir iştir, bir emektir, sermayedir. Nasıl yıktırılır? Ayrıca inşaat hüsnüniyetle veya suiniyetle yapılmış olduğu takdirde, bunun hakkında da ayrı hükümler vardır. Suiniyetle yapılmışsa arsa sahibi bu yapının kendisi üzerine tescilini isteyebilir. Eğer tecavüz varsa, bunun için de ayrı hükümler mevcuttur. Onun için bu madde Kanunu Medeni ile taban tabana zıt bir maddedir.

Kanunu Medeni hükümlerine aykırı bir kanun yapmamak icabeder. Bu fıkranın maddeden çıkarılması için İlhan Sipahioğlu arkadaşımızla bir takrir hazırladık. Kabulünü rica ederim.

REİS — Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar, bu maddenin bir de idare hukuku bakımından tahlilini yapmak lâzımgelir. Hususi hukuk bakımından arkadaşlar tamamiyle haklıdır. Şahıslar arasındaki ihtilâflara, belediyenin el koyması katiyen caiz değildir, buna imkân da yoktur. İdare hukuku bakımından belediyeler hemşerilerinin müşterek ve medeni ihtiyaçlarını tedvir ve tanzim etmek için kurulmuş birer âmme müessesesidirler. Bunun için kanunlarımızda hususi hükümler mevcuttur. Bunlar prensip olarak, belediyeye vazife olarak tahmil edilmişlerdir. Umumi ve müşterek mahallî hizmetleri belediye tedvir edecektir. Şahıslar arasındaki ihtilâflar katiyen belediye mevzuu değildir, bu bir. İkincisi; İmar Kanunu bir hususi hukuk kanunu değildir; bir âmme hukuku kanunudur, maksadı da şehirleri tanzim ve tertip etmekten ibarettir. Şehirleri tanzim ve tertip ederken arsanın, mülkiyetin aidiyetini aramak mecburiyeti yoktur. Çünkü hizmetler ayrılmış, vazifeler taksim edilmiştir. Bizim kanunlarımız, anayasamız bu hususta vazih, sarıh hükümler koymuştur. Binaenaleyh yalnız bu prensipler bakımından iş mütalâa edilirse yine bu D fıkrası ile son fıkraya lüzum olmadığı anlaşılır.

Sonra bir arkadaşımız gayet haklı olarak temas ettiler; belediye ile mahkemenin aynı mevzuda ayrı ayrı karar vermeleri mümkündür. Tıpkı eski hukukta şer'î mahkeme ile nizami mahkemenin birbirine zıt iki ayrı ilâm vermesi gibi. Bu şekile iki ayrı karar karşısında kalan hak sahipleri ne yapacaklardır? Bu bakımdan da bu maddenin kanunda yer almasına imkân yoktur.

Sonra muhterem arkadaşlar; köylerimiz de küçük çapta birer belediyedir, ve köy idareleri, köylerin müşterek hizmetlerini tanzim için kurulmuş birer idaredir. Eğer ihtilâf hallini belediyelere teşmil edersek, köyün ne günahı vardır? Köyler de birer belediyedir. Yalnız bazı organlarında ayrı hususiyet vardır. Bu zaviyeden işi mütalâa edersek böyle bir salâhiyetin belediyelere verilmesine lüzum kalmaz.

Sonra arkadaşlar, talimatname meselesinde de Hidayet Aydıner arkadaşımız mütalâada bulundular.

Muhterem arkadaşlar, İdare Hukukunda talimatnamenin tarifi yapılmıştır. Tatbikat da böyledir, talimatname üçüncü şahıslara sâri değildir. Talimatname idare ile memur arasındaki münasebeti tanzim eder. Bu hususta Şûrayı Devlete dâva dahi açılmaz. Yalnız talimatname kanuna uygun şekilde tatbik edilmezse, ancak bu durum karşısında Devlet Şûrasına gidilir. Bir de Türkiye'mizde 900 küsur belediye vardır, belediyelerin hepsi ayrı ayrı talimatnameler yapacaklardır ve bunu ayrı ayrı tatbik ve tasdik ettireceklerdir. Memleketin imarı bu vaziyet karşısında nasıl bir manzara arz eder? Mahallilik olacaktır, arkadaşlar. Mahallilik umumi esaslar dâhilinde olur. Şimdi, mahallilik yok mudur? Bir yer tasavvur buyurun; deniz kenarında, sahildedir. Sahile bir şerit konmuştur. Mahallilik icabı bir yer tasavvur edin ki, yollar münhanidir, işte mahallilik. Bir yer kabul edin orada bir âbide vardır, eski eser vardır, o eser korunmuştur. İşte mahallilik. Bir yer vardır, yolların tanzimi başka türlüdür. İşte mahallilik. Umumi imar plânı içinde mütalâa edilmesi lâzımgelen bir eihet yoksa her yer için imar plânı kabul etmek imar sistemimizi anarşi içinde bırakmak olur. Bu İmar Kanununun hem maksadına, sevk gayesine de uymaz. Binaenaleyh talimatname mutlaka bu kanunun metninden kaldırılmalıdır. Nizamname de bütün belediyelere şâmil umumi esaslara göre hazırlanacak, o zaman her belediye kendi imkânı dâhilinde tatbik edecektir. Yoksa her belediyeye ayrı ayrı talimatname yapma salâhiyetini verirsek, arz ettiğim manzara kendiliğinden meydana çıkacaktır.

Hulâsa arkadaşlar, gerek umumi prensipler bakımından, gerek işin mahiyeti bakımından «talimatname» kaydının (tıpkı D fıkrası ve onu takibeden fıkrada olduğu gibi) kanun metninden çıkarılması lâzımdır. Teklifimde bu eihete ayrıca temas etmedim, umumi olarak 6 ncı maddenin yerine kaim olmak üzere bir madde teklif etmiş bulunuyorum, kabulünü rica ederim.

HİDAYET AYDINER (Konya) — Muhterem arkadaşlar, Servet Sezgin ve İlhan Sipahioğlu arkadaşlarımızın Kanunu Medenin mutlak hükmü karşısında arz ettiğim takyit yapılamıyacağını ifade buyurdular. Halbuki, Büyük Mec-

lis, Kanunu Medeniden daha takyitli bir hüküm koymaya salâhiyetlidir. Nitekim kanunu Medeni 4 Teşrinievvel 1929 senesinde kabul ve bu mutlak hüküm 20 sene tatbik edilmiştir. Bu mutlak hükmün 20 sene tatbiki fena neticeler vermiştir, Ne ile sabittir?. Şununla sabittir ki, Yüksek Meclis 6. VI. 1949 tarihinde Yapı Yollar Kanununun 13 ncü maddesini tadil etmiştir. Bu maddeyi okumak mecburiyetinde kaldığım için özür dilerim. Kanun diyor ki :

«MADDE 13. — (Muaddel 6. VI. 1949 - Ka. No. 5431) Ruhsatname almadan başlanılan yapılar belediyelerce derhal durdurulur. Yapı esas itibariyle mahzurlu görülmezse plânların tasdikı cihetine gidilmekle beraber yapı denetleme harcı dört kat olarak alınır.

Yapı esas itibariyle mahzurlu bulunur, ve bu kanun hükümlerine uygun görülmezse, yıktırılır.

Ruhsatname alındığı halde hükümlerine riayet edilmeksizin devam eden yapılar derhal durdurularak ruhsatname hükümlerine muhalefetin derecesine göre aşağıdaki tarzda muamele yapılır.

A) Eğer ruhsatname hilâfına yapılan işler mahzurlu görülmez ve bu kanun hükümlerine aykırı bulunmazsa tasdik edilmekle beraber yapı denetleme harcı dört kat olarak alınır.

B) Yapılan işler esas itibariyle mahzurlu ve bu kanun hükümlerine aykırı görülürse bu mahzurlar ve aykırılıklar ıslah ettirilir. Islah edilmeyecek halde ise yıktırılır.

C) Beldenin imar plânına göre yola ve meydana veya âmme hizmetlerinden birine tahsis edilmiş her hangi bir yere tecavüz eden kısımlar yıktırılır.

D) Arsanın imar plânına uygun olmamasından dolayı yazı ile men edildiği veya müsaade edilmediği halde devam edilen yapılar da yıktırılır... ilâh...»

Binaenaleyh bugün mer'i olan hüküm budur. Belediyenin bir vazifei kanuniyesi şudur orasının inşaatı yapan şahsın mülkü olup olmadığını ve inşaatın yerli yerinde olup olmadığını tesbit ve tevsik etmek suretiyle eğer burası başkasının arsası ise o inşaat sahibinin sulh mahkemesine sevkı ile cezalandırılmasını temin etmek mecburiyetindedir.

Binaenaleyh, fena neticeleri doğuran bir hüküm tekrar ihdasına ve fena bir neticenin husulüne sebebiyet vermiş oluruz. Arkadaşlarım bahsettiler, bir arsaya tecavüz eden inşaat hakkındaki hüküm Medeni Kanunda vardır. Kanunu Medeni, 3 ncü maddesinde, ancak hüsnüniyet sahibini himaye eder. O halde süüniyet sahibinin inşaatı hedme ve kal'e mâruzdur. Burada da vâzı kanunun hüsnüniyet erbabını himaye ettiği zâhir ve bâhirdir. Ama mal sahibinin rızasını, muvafakatini almadan yapılmış inşaatta hüsnüniyet iddiası her zaman mümkün değildir. Mal sahibinin muvafakati de ancak resmî bir vesikaya istinadetmelidir. Bu demin okunan 13 ncü madde hükmü ve mevzuubahsolan 6 ncü madde birbirine mütenazırdır ve Kanunu Medeniye de asla münafi değildir. Memleketin imarını temin için daha semereli hükümler vaz'etmiş olmak üzere bu kanunu sevk etmiştir. Artık gecekonduların ihyasını önliyelim. Teklifin reddini rica ediyorum.

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MUHARRİRİ M. RÜŞÜT ÖZAL (Konya) Muhterem arkadaşlar; parsellasyonu yapılmış yerlere hüsnüniyete makrun olmaksızın, kadastrosu mevcut belediyelerde dâhil, bir tecavüz vukuunda, nasıl hareket olunacağı, mühim bir meseledir. İnşaatın ruhsata müstenit bulunması ve alenen yapılması gibi haller, işte hüsnüniyetin ispatını kolaylaştıran hallerdir. Böyle alenen yapılmış bir inşaatın bir diğer parselde tecavüzü halinde dahi Medeni Kanunun 651 ncü maddesi gereğince yıktırılmaması iktiza edebilir. Halbuki imar plânı gereğince parselde tecavüz edildikten sonra diğer parselde gayrin bir inşaat yapması mümkün olamamaktadır. Yani bir vatandaş elindeki tapusuna kadastro ve parsellasyon plânına rağmen bir başka parselde tecavüz suretiyle bir mülk yaptıktan sonra bunun hüsnüniyetle yapılmış olmasının mahkemeler nezdinde ispatı mümkündür. Fakat imara göre bu binanın o suretle yapılması mümkün değilse gayrin tasarruf hakkı da, bu şekilde tamamen ihlâl edilmiş bulunmaktadır. Tapusu elinde bulunan, bir kimsenin heyeti âliyenizin 4 ncü maddede kabul buyurduğu veçhile, aharın mülkine tecavüz etmesi ancak bu şartlar dâhilinde kasıtlı olabilir.

Mehmet Hazer Beyin talimatname yerine ni-

zamname denilmesi meselesinde ısrar etmesini komisyon olarak yerinde bulmuyoruz. İmar plânının her belediyenin hususiyetine göre ayrı ayrı yapılması lâzımgelir. Hiçbir kasabamın imar durumunu hattâ imar esaslarını diğer birisinininkine kıyaslamak ve bağlamak mümkün değildir. Mahallî tesirlerin mevzuubahsolması vârit olamaz. Belediye meclislerinin, Nafia Vekâletinin tip olarak hazırlanacağı bir talimatnamenin esaslarını mahallin hususiyet ve şartlarına göre tesbit etmesi ve Nafia Vekâletince bu hususların ayrıca tasdik ve kabul edilmesi keyfiyetinden sonra hiçbir endişeye mahal kalmaz. Talimatnamelerin belediyelere göre hususiyet arz etmesi bilhassa lâzımdır. Nizamname şeklinde düşünülmesi imarı rijit hale koyar. Bu bakımdan endişeleri yerinde görmemekteyiz. Yine Mehmet Hazer arkadaşımızın imlâ yanlışı olarak gösterdiği iki noktanın virgül şeklinde tashihi yerindedir. Diğer bir yerdeki cümleyi iki tire ile ayırmaya da mahal yoktur. Esasen basit bir yazı kaidesidir ki; iki virgül arasındaki mütemmim cümle iki tire arasındakinin aynıdır.

Son olarak, hukuki cephesiyle Hidayet Aydıner arkadaşımızın esaslı bir şekilde izah etmiş olduğu hususları da nazarı itibara almak kanunun ruhuna daha uygun düşeceğinden teklif veçhile kabulünü istirham ederim.

REİS — Efendim, madde ile ilgili kifayet takriri vardır. Yalnız, son söz Milletvekilinin olduğu için sıradaki bir arkadaşımıza söz veriyorum.

Buyurun, Mehmet Hazer.

MEHMET HAZER (Kars) — Muhterem arkadaşlar; Hidayet Aydıner arkadaşımızın bahsettiği kanun, Belediye Yapı ve Yollar Kanunu ile birlikte kaldırılması lâzımgelen bir kanundur. Binaenaleyh ayrıca bu kanunun kaldırılması için başkaca bir teşebbüse lüzum yoktur. Bahsedilen kanun Yapı ve Yollar Kanununun 13 ncu maddesine ek bir kanundur. Bu kanunun esas maksadı ruhsatiyeye muhalif hareketleri önlemekten ibarettir. Bu arada bir de başkasının arsasına vâkı tecavüzler bahis mevzuudur. Bizim umumi hukuk prensipleriyle tezat teşkil eden bir hüküm bu bakımdan emsal olamaz. Bunu emsal alıp bir kanun yapmaya lüzum yoktur.

O zaman yapılmışsa yanlış olmuştur, düzeltilmesi lâzımdır. Sonra Medeni Kanun inşaat

yapanları, hüsnüniyetli olmak şartıyla himaye etmiştir. Yalnız şu maddesinde, yapılan inşaatın yıkılması fahiş zararı icabettirmiyorsa, şöyle olur demektir. Demek ki, Medeni Kanun mücerret yıkma veya himaye için sevk edilmiş değildir.

Belediye Kanununda belediyeye verilen vazife, belediyenin verdiği ruhsata muhalefet ve belediye yasaklarına muhaleft halinde ancak tatbik edilebilir. Halbuki mevzuubahsedilen mesele belediye ruhsatına muhalefet ve parsel teşkilinde İmar Kanununa muhalefet mahiyetinde değildir. Böyle olursa tabîi olarak yıkacaktır. Çünkü belediyeden alınan ruhsatiyeye, imar durumuna muhaliftir.

Bir parselce tecavüz etmiştir, bu bakımdan durdurur. Ama bütün bunlara uygun olan bir inşaat mahza bir başkasına tecavüz ettiği iddiası ile durdurulamaz. Böyle bir ihtilâfi belediyeler halledemez. Zaten belediyelerin bu gibi ihtilâfları halledecek elemanı da yoktur. Bu itibarla belediyelere bu hususta salâhiyet vermek doğru değildir, vermiş olsak bile halletmesine imkân yoktur. Meselâ kıymeti olmıyan bir tapu ibraz edilir, işte bu takdirde belediyenin cezri ve katî bir karar vermesine imkân yoktur.

Arkadaşlar, arz ettiğim gibi, kanundaki 6 ncı maddeyi bu bakımdan ıslah etmek lâzımdır. Sevk edildiği ve Hidayet Aydıner arkadaşımızın müdafaa ve mütalâa ettiği şekilde kabul edersek yanlışlığı temadi ettirmemiş oluruz. Mâruzatım bundan ibarettir arkadaşlar.

REİS — Madde üzerindeki kifayeti reyî âlinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir, efendim.

Verilen takrirleri okuyoruz:

Yüksek Reisliğe

6 ncı maddenin (d) fıkrasının çıkarılmasını teklif ederiz.

Çanakkale

İzmir

Servet Sezgin

İlhan Sipahioğlu

Yüksek Başkanlığa

Şifahen izah ettiğim sebeplerle İmar Kanununun 6 ncı maddesinin aşağıdaki şekilde tadilen kabulünü arz ve teklif ederim:

Kars Mebusu

Mehmet Hazer

Madde 6. — Ruhsatiye alınmadan başlanılan yapılar belediyece derhal durdurulur.

a) Başlanılan yapı bu kanuna uygun ise harcı üç kat alınarak ruhsatiye verilir.

b) Yapı, bu kanuna uygun olmadığı takdirde; mümkün ise düzeltilmesi, değilse yıktırılması sahibine yazılı olarak tebliğ olunur. Bu tebligata riayet edilmezse inşaatın usulsüz görülen veya izinsiz devam eden kısmı 22 ve 23 neü maddesine göre yıktırılır. Düzeltme halinde a fıkrasına göre muamele yapılır.

c) Belediyeye müracaat edip de 5 neı madde gösterilen müddet içinde cevap alamadığından işe başlamış olanlara - yapısı kanuna uygun ise - ruhsatiye cezasız verilir, değilse b fıkrasına göre muamele olunur.

REİS — Efendim; iki takrirden birincisi (d) fıkrasının kaldırılması, ikincisi, maddenin yeniden ikmali mahiyetindedir. Bu bakımdan (d) fıkrasının kaldırılması hususundaki takriri nazarı dikkate alanlar lûtfen işaret buyursunlar... Etmeyenler... Takrir nazarı dikkate alınmıştır.

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MUHARRİRİ M. RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Biz kabul etmedik.

REİS — İkinci olarak maddenin yeniden imali hakkında Mehmet Hazer arkadaşımın takririni dikkate alanlar işaret etsinler... Etmeyenler... (Anlaşılmadı sesleri) Dikkate alınmasını kabul edenler lûtfen işaret etsinler. (Anlaşılmadı sesleri) Birinci takrirle (d) fıkrası kaldırılmıştır. Öbür takrir bütün maddenin imali mahiyetindedir. Bütün fıkralarıyla yepyeni bir madde teklif ediyorlar. (Gürültüler) Müsaade buyurun.

İLHAN SİPAHİOĞLU (İzmir) — Birinci fıkrayı komisyon getirmiyecek mi?

REİS — İkinci takrir hakkında alınacak kardan sonra encümeneye vereceğiz.

İLHAN SİPAHİOĞLU (İzmir) — d fıkrasının çıkarılması kabul edildiğine göre komisyona iade edilse bile komisyon bu fıkrayı ilâve edemez.

REİS — Onu komisyon düşünecek.

MUVAKKAT ENCÜMEN M. M. M. RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Efendim, d fıkrasının reddi hakkında Heyeti Umumiyenize varılan karara komisyonumuz iştirak etmediği için maddenin yeniden tedvinini münasip görmekteyiz. Binaenaleyh böyle bir maddenin heyeti umumiyesiyle imalinin reye arz edilmeksizin komisyona iadesi muvafaktır, onu teklif ediyorum.

İLHAN SİPAHİOĞLU (İzmir) — Reis Bey, burada komisyonun bir vazifesi kalmadı ki. Bir fıkrayı çıkardık. («Encümenin ısrar hakkı var» sesleri)

REİS — Encümen her zaman maddenin imali için geri alabilir. Bu sebeple madde takrirlerle encümeneye verilmiştir.

Şimdi encümeden gelen 7 neı maddeyi okuyoruz :

MADDE 7. — Yapı, ruhsatiye ve eklerine aykırı yapıldığı takdirde derhal durdurulur. Yapılan tadilâta ait proje kabul ve ruhsatiyesi tasdik edilinceye kadar inşaatı devam ettirilmez.

a) Belediyeye haber verilmeksizin yapının iç hacim ebadında projesine aykırı bir tadilât yapılmış ise, tadile uğrıyan katın ruhsat harcının dörtte biri,

b) Yapıda projesine aykırı olarak bir genişleme oldu ise genişliyen her kısım için hare 5 kat olarak alınır.

c) Yapının ruhsatiye ve eklerine uygun bulunmayan kısımlarının kanun ve talimatnamelere göre düzeltilmesi mümkün olmadığı takdirde, bu yerler hakkında 6 neı maddenin (c) fıkrası ile 8 neı madde hükümleri tatbik olunur.

REİS — 6 neı madde ile ilgisi olmasına göre encümenin bir diyeceği var mıdır?

MUV. EN. M. MUHARRİRİ M. RÜŞTÜ ÖZAL (Konya) — Sonra görüşürüz.

REİS — 30 Nisan Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere inikadı kapatıyorum.

Kapanma saati : 16,40